

Memo

Datum : 01-02-2016

Aan : De gemeenteraad

Van : Het college van Burgemeester en Wethouders

Onderwerp : Varkensstallen Emmaweg 13a Uithuizen

Inleiding

Op 19 december 2013 heeft de raad van de gemeente Eemsmond het bestemmingsplan Uithuizen-Emmaweg 13a vastgesteld. Dit bestemmingsplan is opgesteld omdat op 5 september 2012 uitspraak door de Raad van State is gedaan inzake het bestemmingsplan buitengebied (vastgesteld 28 juni 2010). In het bestemmingsplan buitengebied was geen bouwperceel opgenomen voor intensieve veehouderij aan de Emmaweg 13a te Uithuizen. Hiertegen is beroep ingesteld. De Raad van State heeft geoordeeld dat alsnog een bouwperceel moest worden opgenomen. Met het vaststellen van het bestemmingsplan Uithuizen-Emmaweg 13a is rekening gehouden met de uitspraak van de Raad van State. Dit houdt kort gezegd in dat de verleende vergunning één-op één overgenomen is en juridisch geborgd is in het bestemmingsplan Emmaweg 13a.

Bouwvergunning en milieuvergunning in relatie tot het bestemmingsplan

Op de locatie Emmaweg waren voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan Emmaweg 13 reeds twee besluiten van toepassing. In de jaren daarvoor was immers reeds een milieuvergunning verleend en een vergunning voor het bouwen. Beide vergunning zijn al enige jaren onherroepelijk. De aanvraag voor deze vergunningen dateert reeds van 21 april 1997. Omdat het toen vigerende bestemmingsplan de bouw van een nieuw agrarisch bedrijf mogelijk maakte, was er geen mogelijkheid om de vergunning te weigeren. De aanvraag is destijds ingediend vlak voordat de gemeenteraad een voorbereidingbesluit zou nemen om de komst van varkensstallen, de roze invasie, tegen te gaan. Het bestemmingsplan zoals dat op 19 december 2013 is vastgesteld, beoogt geen nieuwe bouwmogelijkheden te bieden, maar is een inpassing van wat onherroepelijk is vergund (een mestvarkenshouderij met maximaal 6.312 dieren).

Beroep

Tegen de vaststelling van het bestemmingsplan Emmaweg 13a is beroep ingesteld door de Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen, mede namens de Stichting De Beer is Los (NMG e.a.). NMG e.a. stelden dat het bestemmingsplan de vestiging van een nieuwe varkenshouderij mogelijk maakt en dat de stikstofemissie en -depositie daarvan mogelijk schadelijke gevolgen kan hebben voor de Natura 2000 gebieden in Nederland en Duitsland. Hiertoe had een plan-Mer moeten worden opgesteld, aldus NMG e.a.. Ook is de NMG e.a. van oordeel dat in het kader van de Natuurbeschermingswet een passende beoordeling had moeten worden uitgevoerd.

Namens de raad van de gemeente Eemsmond is het standpunt ingenomen dat er geen sprake was van een nieuwe situatie, maar van het legaliseren van een reeds verleende omgevingsvergunning. Bovendien heeft de Raad van State eerder al geoordeeld dat geen milieu-effectrapport behoefde te worden gemaakt (26 augustus 2009).

Tussentijds onderzoek door gemeente naar stikstofdepositie en passende beoordeling (informeel)

Lopende de beroepsprocedure is er evenwel voor gekozen om alsnog een onderzoek te doen naar de milieueffecten. Ook is een passende beoordeling gemaakt. Geconstateerd werd dat er geen significante effecten waren op de Waddenzee als gevolg van de realisering van dit bedrijf.

Uitspraak Raad van State

Vervolgens heeft de Raad van State op 5 augustus 2015 uitspraak gedaan inzake deze kwestie. In het kort kan de uitspraak op dit onderdeel als volgt worden samengevat.

- De Stichting Natuur- en Milieufederatie Groningen en Stichting “De Beer is los-Eemsmond” zijn ontvankelijk verklaard;
- Het beroep van beide Stichtingen is gegrond verklaard voor zover het betreft het ontbreken van een “passende beoordeling” ex artikel 19j lid 1 Natuurbeschermingswet 1998. Het bestreden besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan wordt dan ook vernietigd.
- Vervolgens beziet de Afdeling of er aanleiding is de rechtsgevolgen in stand te laten, gezien de na vaststelling van het plan opgestelde Plan-MER. Omdat echter die Plan-MER op een aantal punten tekort schiet bestaat er volgens de Afdeling geen aanleiding om de rechtsgevolgen in stand te laten.
- Dat resulteert dan uiteindelijk in een opdracht aan de gemeenteraad om binnen 52 weken een nieuw besluit te nemen (rechtsoverweging 12).
- Maar zolang dat niet is gebeurd blijft – bij wijze van voorlopige voorziening ex artikel 8:72 lid 5 Awb – het vastgestelde – maar dus vernietigde – bestemmingsplan gewoon gelden (met uitzondering van planregel 7.3), tot de inwerkingtreding van het nieuw vast te stellen bestemmingsplan.

Concreet betekent deze uitspraak dat het vastgestelde, maar vernietigde bestemmingsplan Uithuizen-Emmaweg 13a van kracht blijft, totdat er een nieuw bestemmingsplan voor dit gebied geldt.

Gevolgen uitspraak Raad van State

De gemeenteraad heeft dus een opdracht van de Raad van State om opnieuw een bestemmingsplan op te stellen waarbij ook de effectbeoordeling in cumulatie met andere plannen en projecten dient plaats te vinden. De verder weg gelegen Natura 2000 gebieden Lieftingsbroek, Drouwenerzand en Witterveld zijn ten onrechte niet in de beoordeling betrokken. Ook blijkt uit het plan-Mer niet in hoeverre de elektriciteitscentrales NUON en RWE in de Eemshaven zijn meegenomen in de bij de beoordeling betrokken achtergronddepositie.

Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS)

Niet meegenomen in de uitspraak van de Raad van State, in relatie tot stikstofproblematiek, zijn de meest recente ontwikkelingen in het kader van de Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS). De PAS borgt dat doelstellingen van het Europees natuurbeleid worden gehaald en creëert tegelijkertijd ruimte voor gewenste economische ontwikkelingen. Deze regeling is op 1 juli 2015 in werking getreden.

De PAS houdt in dat er per Natura-2000 gebied referentiewaarden worden aangegeven. Wanneer de stikstofdepositie onder de grenswaarde blijft en er geen andere significante effecten optreden is er niet langer een Nb-vergunning vereist. Een initiatiefnemer dient zich te melden bij de Provincie om ontwikkelingsruimte te claimen op de relevante Natura-2000 gebieden.

Aanvraag van Leysen en PAS en Natuurbeschermingswet

Van Leysen, de initiatiefnemer van de varkensstallen, heeft per 1 juli 2015 ontwikkelingsruimte in het kader van PAS geclaimd. Inmiddels is gebleken dat de stikstofgevoelige gebieden: duinen Schiermonnikoog en Drentsche AA vol zitten. De grenswaarde is hier verlaagd van 1 mol naar 0,05 mol, waardoor er een aanvraag om Nb-vergunning noodzakelijk is. Omdat de depositie ten gevolge van het voornemen om varkensstallen te bouwen hoger is dan 0,05 kan daarom niet worden volstaan met een melding.

Inmiddels is er een ontwerp-besluit voor het verlenen van een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet, ter inzage gelegd door de Provincie Groningen als bevoegd gezag. Het ontwerp-besluit lag ter inzage vanaf 21 december 2015 tot en met 31 januari 2016. Tijdens deze periode zijn zienswijzen ingediend. De provincie moet eerst een besluit nemen omtrent deze zienswijzen, alvorens een definitieve vergunning kan worden verleend.

Volgens de gegevens van het bevoegd gezag (provincie Groningen), zou van Leysen dus een vergunning kunnen krijgen. Dit is voor de voortgang van de verdere bestemmingsplanprocedure van groot belang. Het heeft immers alleen zin om de bestemmingsplanprocedure in gang te zetten als we weten dat van Leysen ook daadwerkelijk een vergunning kan krijgen. Als dat niet het geval is, is het bestemmingsplan niet uitvoerbaar. Zekerheid dat de vergunning er ook daadwerkelijk komt is er nog niet. Er kunnen tegen het ontwerp-besluit zienswijzen worden ingediend. Ook de mogelijkheid van beroep is aanwezig. Omdat het nog wel enige tijd kan duren voordat de vergunning onherroepelijk is, kan dit niet worden afgewacht. De gemeente moet immers binnen 52 weken een nieuw bestemmingsplan vaststellen.

Voorafgaand aan de terinzagelegging moet de mer-procedure worden bekend gemaakt. Er is immers nog altijd sprake van een plan-mer op basis van Besluit milieueffectrapportage lijst D . Het aantal varkens overschrijdt de drempelwaarde en dus het bestemmingsplan is planmer-plichtig.

Aanvullingen op huidig bestemmingsplan

In het kader van de Plan-mer en de uitspraak Raad van State moet ook nog gekeken worden naar de kaderrichtlijn water en moet de passende beoordeling nog worden aangepast. Daarnaast moet gekeken worden naar de aspecten landschap en cultuurhistorie, dit in verband met de ervaring met de Commissie mer t.a.v. deze aspecten. In de bijlage bij deze memo wordt de te nemen stappen weergegeven.

Planmer

Van het voornemen tot het maken van een Plan-MER moet een kennisgeving gedaan worden en de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen moet geboden worden (zie procedure bijlage). Een en ander is vormvrij en kan in februari/maart 2016 plaatsvinden. Het bestemmingsplan zou bij voorkeur in juli 2016 kunnen worden vastgesteld. Mocht dit niet mogelijk zijn, bijvoorbeeld vanwege opmerkingen vanuit de mer-commissie of zienswijzen, dan moet de eerstvolgende raadsvergadering in september 2016 worden nagestreefd

Noodzaak aanpassen bestemmingsplan en Planmer

Het niet-nakomen van de 'opdracht' van de Raad van State kan leiden tot een gerechtelijke procedure met het verzoek om nakoming van de uitspraak van de Raad van State. De rechter kan dat toewijzen en een dwangsom opleggen. Dit betekent dat als gevolg van de uitspraak van de Raad van State, de gemeente niet anders kan dan een nieuw bestemmingsplan vaststellen binnen een jaar na uitspraak.

De kosten van de procedure worden geraamd op € 50.000,--. Deze kosten zullen worden opgenomen bij de voorjaarsnota.

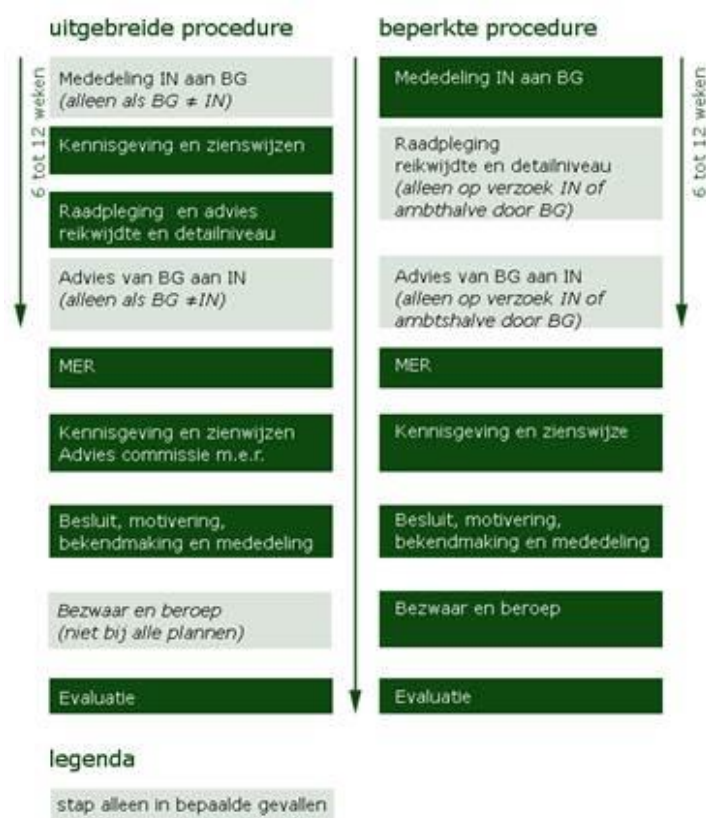
Bijlage

Het MER dient geactualiseerd te worden op de volgende punten:

- landschap en cultuurhistorie heeft meer aandacht nodig
- natuur/passende beoordeling moet aangepast /afgeconcludeerd worden aan het Pasverhaal.

Het planMER dient de officiële procedure te worden doorlopen.

Mer procedure: in dit geval geldt de uitgebreide procedure omdat het om een bestemmingsplan gaat. Zie dus linker kolom.



Dit houdt het volgende in: (rood is toelichting/acties op de procedure stap)

- openbare kennisgeving van het voornemen door het bevoegd gezag;
 - Het voornemen om een plan te gaan opstellen of een m.e.r.-plichtige activiteit te ondernemen en hiervoor de m.e.r.-procedure te doorlopen moet op een geschikte wijze openbaar worden aangekondigd. Deze kennisgeving wordt gedaan door het bevoegd gezag dat bevoegd is tot het voorbereiden dan wel vaststellen van het betreffende plan of besluit.
 - De kennisgeving vindt plaats in een of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze.
 - In de kennisgeving kan worden volstaan met het vermelden van de zakelijke inhoud van het voornemen en wordt vermeld:
 - dat stukken betreffende het voornemen openbaar zullen worden gemaakt, en waar en wanneer
 - dat er gelegenheid wordt geboden zienswijzen over het voornemen naar voren te brengen, aan wie, op welke wijze en binnen welke termijn
 - of de commissie m.e.r. of een andere onafhankelijke instantie in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen over het voornemen

- bij plannen: dat als de procedure van totstandkoming van het betreffende plan niet voorziet in openbare kennisgeving en ter inzage legging van het ontwerp van dat plan samen met het MER, waarbij een ieder in de gelegenheid wordt gesteld zijn of haar zienswijze over dat ontwerp naar voren te brengen, art. 7.11 van toepassing is waardoor hier in het kader van de m.e.r.-procedure wel in wordt voorzien.
 - in het milieueffectrapport moet tevens een verplichte passende beoordeling worden opgenomen in verband met mogelijke significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied (art. 1 onderdeel n Natuurbeschermingswet 1998).
2. consultatie wettelijke adviseurs en betrokken bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau;
 3. verplichting zienswijzen te laten indienen op het voornemen;

Deze 3 stappen worden in één keer gedaan, door een uitgebreide kennisgeving te publiceren waarin wordt ingegaan op reikwijdte en detailniveau van het MER..

4. eventueel advies reikwijdte en detailniveau inwinnen bij de Commissie-m.e.r.; dit is niet verplicht dus niet doen.
5. opstellen planMER;
6. openbaar maken planMER gelijktijdig met het ontwerpbestemmingsplan en toezenden aan wettelijke adviseurs en de Commissie-m.e.r.; Vanwege uitgebreide procedure verplicht.
7. mogelijkheid indienen zienswijzen;
8. inwinnen toetsingsadvies Commissie-m.e.r.;
Bij de uitgebreide m.e.r.-procedure moet het bevoegd gezag advies inwinnen over het MER bij de Commissie m.e.r. Daartoe wordt het MER uiterlijk op het moment dat de stukken ter inzage worden gelegd aan de Commissie m.e.r. verstrekt. De Commissie m.e.r. stelt een werkgroep samen bestaande uit een voorzitter, secretaris en deskundigen op het gebied van de te verwachten milieugevolgen. De samenstelling wordt meegedeeld aan het bevoegd gezag en aan de initiatiefnemer. De beschikbare termijn voor de advisering door de Commissie m.e.r. is gelijk aan de termijn voor het verkrijgen van zienswijzen.
9. vaststellen plan en verantwoordingsplicht hoe daarbij het MER is betrokken;
10. evaluatie.